Ч. 69 Субота 28 марта (9 цьвітня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрациі: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоі“.

Передплата у Львові в аґенциі дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Щє о збільшеню австро-угорскоі фльоти. — До ситуациі. — Дальші транспорти російского войска на далекий Всхід. — Причинки до ситуациі на далекім Всході. — Американьско-іспаньска справа).

До Fremdenblatt-у доносять з Будапешту, що м мо сумнівів піднесених обома міністрами фінансів на спільних нарадах міністерских прийшло в справі збільшеня австро-угорскоі фльоти до повного порозуміня. Вість подана деякими ґазетами, будьто би жадану суму 55 міліонів зр. зредуковано до половини, єсть зовсім безосновна.

Віденьскі ґазети всіляких відтінків партийних і політичних доказують, що внутрішна ситуация політична зовсім не поправила ся а давна обструкция парляментарна зі сторони Німців готова знову повторити ся. Reichswehr доказує, що з кінцем сего місяця мусить дійти до якоісь кризи, а всякі проби залагодженя справи язиковоі позістануть без успіху, бо німецкі партиі будуть безусловно обставати при німецкім язиці державнім. Скоро же правительство чим небудь зрадить ся, що не єсть тому противне, то зараз виступлять против него Молодочехи а до них прилучать ся Словінці. — N. W. Tagblatt оголосив письмо пос. Пфершеґо, в котрім той доказує, що ситуация для Німців від минувшого року зовсім не змінила ся і як тогди так і тепер одинокою іх цілию єсть знесенє розпоряджень язикових. Средством до того єсть обструкция, але не шенерерівска для утіхи публики і ґалериі. Дальше доказує Пфершеґо, що німецка партия поступова не поставила внесеня на обжалованє гр. Баденіґо, бо не потребувала того робити, скоро поставила внесенє на знесенє розпоряджень язикових. Та й вибір еі членів до спільних Делеґаций не єсть зрадою німецкого народу, як то пос. Вольф старає ся доказувати.

W. Allg. Ztg. подає вельми важну і сензацийну вість, скоро лиш она єсть правдива. Згадана ґазета доносить іменно, що султан дав позволенє російскому правительству на переізд через Босфор для вільних кораблів транспортових, з котрих кождий має вести 2000 вояків. Тим способом переіде вже в найблизшім часі 16.000 войска російского на далекий Всхід. Виходить з того, що Росия заздалегідь лагодить ся до великоі акциі в Хіні, щоби не дати ся заскочити непредвидженим подіям.

Бюро Райтера доносить з Пекіну, що російский посол зложив дня 4 с. м. в цісарскій палаті торжественну візиту, на котрій дякував цісареви хіньскому за відданє Росиі в посесию Порт Артура і Талієн-вану. — Російска праса доказує зовсім отверто, що запятє побережа над заливом Печілі і міст Порту Артура і Талієнвану не єсть зовсім ніякою посесиєю лиш занятєм на вічні часи.

В палаті льордів заявив оногди кн. Девоншір, що Японці не будуть противити ся тому, коли Анґлія возьме місто Вей-гаі-вей. Тепер же розійшла ся чутка, що в сім місті буде стояти анґлійска і японьска залога, що вказувало би на якусь спільну акцию Японців з Анґлією.

Американьско - іспаньска справа не стратила ще зовсім доси свого острого характеру. Сполучені Держави зброять ся з як найбільшим поспіхом а американьска ескадра на азийских водах відплила вже звідтам. Єсть здогад, що на случай війни готова она поплисти до до Филипиньских островів і там непокоіти Іспанию. Надія Іспаниі, що з повстанцями на Кубі дасть ся може заключити розєм, мабуть вже розвіяла ся, бо повстанці заявили, що не згодять ся на розєм; іх окликом єсть або назависимість Куби або смерть. Берлиньскі ґазети дістали вість, що Мек Кінлі лиш длятого здержав ся ще з оголошенєм свого послания, по котрім мусїла би наступити війна, що американьский консуль на Кубі доніс єму, що наколи би скорше як перед великодним понеділком посланиє було оголошене, Іспанці готові би вирізати всіх Американців на Кубі. Американьский консуль на Кубі Лі ще не виїхав; мабуть позістане доти, доки не виідуть з Куби всі Американці. Так само не виїхав ще і американьский посол Вудфорд з Мадриду, але мабуть вже в найблизшім часі виіде. Репрезентанти держав европейских ходили з представленєм до Мек Кінлія, але той сказав ім лиш, що цінить іх заходи а так само оцінять і держави безінтересовні заходи Сполучених Держав около того, щоби зробити конець ситуациі, котроі продовженє без кінця стало ся не до знесеня. В Мадриді і цілій Іспаниі настав великий рух воєнний, а зачувати, що на случай війни і Мехіко готове би дати поміч Іспаниі.

---

12)

Найстарша і найбільша держава
або
Хіна, еі минувшість і теперішність.

(Після Гессе-Вартеґґа, Е. Вольфа, гр. Б. Сечениґо і др. зладив К. Вербенко).

(Дальше).*)

V.

Хіньске побереже. — Найбільші сплавні ріки в Хіні. — Долина ріки Янґ-це і еі богатства. — Нинішна торговля хіньским чаєм і еі осередок. — Рівнина над рікою Пеі-го. — Кілька черт з житя хіньского народу. — Хіньскі хати і двори, сьвятиниі і господи. — Францієс о католицких місиях. — Средства комунікацийні, дороги і зелізниці в Хіні. — Економічний розвій Хіни.

Давнійші подорожники европейскі їздили в далекі незнані краі головно в цілях наукових; нинішні їдуть переважно головно длятого, щоби розслідити богатства чужих далеких країв та показати своім землякам, де іменно іх як найбільше находить ся та якими дорогами і способами можна би до них дібрати ся а евентуально зробити і кольонію. Майстрами в сій роботі були доси Анґлійці; за іх приміром пішли Німці, котрі тепер старають ся ще перевисшити Анґлійців, а до спілки в трійку приступила ще й Росия. Німецким подорожникам розходить ся головно о то, щоби в чужих краях підготовити добре ґрунт для будучоі кольонізациі і експльоатациі; іх справозданя, які они від часу до часу висилають до свого краю, бувають длятого дуже точні і описують ся на основних розслідах. Для доповненя загального образу хіньскоі держави і еі народу не від річи буде послухати длятого, що розповідає Юрий Францієс, котрий через кілька місяців їздив по хіньскім побережу і старав ся добре вглянути в хіньскі відносини.

Береги полудневоі Хіни аж до ріки Янґце — каже Францієс — представляють ся яко мірно високі пасма гір з ґраніту, ґнайсу та иншого каміня, що по найбільшій части падають стрімко до моря і в острих зарисах відбивають ся від синього неба. Подібно виглядають і береги провінциі Шан-тунґ, але рівнини над устями рік Янґ-це, Гоанґ-го і Пеі-го суть вже більше подібні до берегів північного моря. Море переходить з полудня на північ щораз більше з зеленавоі краски в жовту, аж наконець коло устя ріки Пеі-го виглядає так, як би там хтось розробив жовту глину з водою. (Від того і називає ся тут море: „жовтим“). Глубокі заливи врізують ся в гористі береги і дають кораблям добрий захист, але на торговельні порти они не придатні, бо задля високих гір звязь з подальшим краєм єсть дуже трудна. Рух перевозовий відбуває ся длятого по найбільшій части на ріках і іх многих притоках, на озерах і кількох каналах, а множество всіляких суден пускає ся горі ріками лиш з кількох місць над морем. Коло берегів стоіть длятого велике множество джунок, суден всілякоі величини та рибацких лодий, а великим пароходам нераз, особливо підчас мраки, таки дуже трудно перепливати поміж ними, щоби незробити якоі шкоди, тим більше що Хінці самі дуже мало зважають на то, щоби не виставляти ся на небезпечність.

Вода в ріках несе дуже богато намулу, а той осідаючи в долішних частях рік, творить запори, через котрі більшим кораблям трудно дістати ся до ріки. Правительство хіньске не спішить ся усувати ті запори; противно, оно навіть раде ім, бо то в часах війни суть немаловажні перешкоди, котрі не пускають ворожі кораблі в глубину краю. Оттака запора навіть і для самого хіньского правительства дуже недогідна єсть н. пр. в устю ріки Пеі-го коло Таку. Коли єсть приплив моря, то вода в ріці при устю прибуває на три і пів метра глубоко, а тогди такі кораблі, що ідуть на три метри глубоко, можуть кілька миль плисти горі рікою аж до стациі зелізниці в Тон-ку. Але вже на 45 кільометрів повисше, коло Тієн-цину кінчить ся плавба, хоч там ще до недавна підчас припливу вода була глубше як на 3 метри. Вага сего порту тепер, коли зелізниця сполучає его зі столицею держави, єсть велика, і розважні Хінці, ось як Лі-Гунґ-Чанґ, хотіли би поглубити ріку та усунути запори, але на

---

*) В 9-ім фейлетоні на першій стороні в другім стовпці в 13-ім рядку з долини видруковано хибно вимову анґлійских слів: How do you do? — виговорює ся: „гав ду ю ду“.

Новинки.

Львів дня 8-го цьвітня 1898.

— **Іменованя**. П. Міністер судівництва іменував повітових судиїв: Йос. Комана в Кутах і Стеф. Сілецкого в Яворові радниками суду кравового з полишенем їх в дотеперішних службових місцях.

— **Є. Е. п. Намістник** гр. Лев Пініньский приїхав в середу вечером блискавичним поїздом до Львова, де на двірци повитав Є. Ексцеленцию численний кружок осіб як послів так і урядників і майже всї професори університиту. Повитане мало лиш приватний характер. З двірця удав ся п. Намістник до свого приватного мешканя при ул. Костюшка. Вчера перед полуднем прибув Є. Е. п. Намістник до палати Намістництва, щоби обняти урядоване. Офіцияльне представлене властий і урядів відбуде ся ві второк дня 12-го цьвітня о години 11-ій перед полуднем в сали Намістництва.

— **Є. Е. Кардинал-митрополит** Сильвестер Сембратович з причини нарушеного стану здоровля не буде приймати в часї греко-кат. сьвят анї не буде складати візит в часї сьвят латиньских.

— **Конкурс на написане популярних відчитів** для читалень оголошує центральний виділ товариства „Просьвіти" у Львові. Відчит, котрого обем не може перевисшати 1 аркуша друку, може бути з якої-небудь галузи науки, н. пр. з ґеольоґії (про землю), про богатства землї в Галичинї і їх використовуванє, з астрономії, з медицини, про зарازливі хороби, які ширять ся в поодиноких сторонах Галичини, з економії, з поля руского письменьства, історії рідного краю та инші. Преміюватись будуть відчити звичайною премією від аркуша друку. Рукописи просить ся надсилати в як найскоршім часї до центрального виділу товариства „Просьвіти".

— **Рух поїздів** перерваний в наслїдок ушкодженя насипу на зелїзничім шляху між Дрогобичем а Добровлянами розпочав ся на ново. — Також між Стрием а Дрогобичем, де рівно-ж в однім місци усунув ся насип, привернено вже рух всїх поїздів.

— **Крадіж на почті.** З Відня телеґрафують, що в середу рано украдено на почті Праґерґоф пять грошевих мішків з сумою 10.000 зр. Ті мішки надійшли з Будапешту і були призначені для почти зелїзничої Відень-Триест.

— **При великодній сповіди**. Сими днями — пише одна варшавска ґазета — дістала від сьвященика одна вдова по купци асиґнату, котру видав банк торговельний в Варшаві на зложену на еї імя квоту 2.300 рублїв. Сьвященик заявив вдові, що хтось при сповіди зложив ті гроші яко неправно забрані еї покійному чоловікови та просив о доручене їх вдові. Несподївана поміч прибула вдовици в саму пору, коли опинила ся в прикрих фінансових відносинах.

— **Штучний препарат до гашеня огню.** Минувшої суботи відбула ся у Львові проба гашеня огню препаратом інжинера Ебергардта з Ґрадця, в котрій взяли участь представителї властий цивільних і войскових, сторожа огнева, представителї праси і многі жадні виду Львовяни. Проба відбулась над ставом Пелчиньским. Для характеристики наведемо кілька переведених способів гашеня огню. Винахідник вкинув кілька шмат в нафту, опісля підпалив їх і обняв своїми руками умоченими в препараті; полумінь погасла, а руки винахідника не потерпіли попеченя. Так само випала проба з мішком з гиблевими стружками, котрий хоть був пересяк нафтою, мимо того запалений погас в руках винахідника. Опісля налито в викопану яму смоли а на верх нафти і підпалено. Коли нафта вигоріла і огонь добув ся вже до смоли, злив винахідник збанок препарату на горючу смолу, а полумінь по кількох хвилях погасла. Аби показати, що препарат ізолює також предмети від огню, влито на погашену смолу ще раз нафти і підпалено еї; отже нафта вигоріла сама, а смола не заняла ся, бо межи нафтою а поверхнию смоли утворила ся шкаралупа з влитого препарату, не допускаюча дальшого ширеня огню. Опісля поставлено костер з півтора сяга дров і 60 клґр. соломи та вилито на него 20 клґр. нафти і підпалено. Полумінь бухнула високо, а винахідник чекав хвилї, аж нафта вигорить і зачнуть горіти полїна. Коли се наступило, пущено з сикавки струю препарату з 25—30 лїтр. і огонь за 10 хвиль погас. Проба підпалити на ново погашений огонь при помочи соломи доказала, що полумінь не хотїла чіпати ся надпалених полїн, аж як полїна облито нафтою, зачали они сильнїйше горіти, та по зілляню їх препаратом, зараз погасли. Винахідник і помпієри, намастивши руки і лице тим препаратом, могли без небезпечности стояти коло полуміни і витягати горючі предмети. Винайдений препарат складає ся з води, до котрої вкидає ся порошок з різних хемічних солий; той порошок є поки що тайною винахідника. Препарат барви молочно-білої, не має нї запаху нї смаку і може бути кілька лїт перехований. Надає ся дуже добре до гашеня пожарів в пивницях і фабриках, де находять ся товщі і легко вибухаючі материяли. Длятого сей винахід може мати будучність.

— **Оголошенє.** Дня 25-го цьвітня о години 4-ій по полудни відбуде ся лїцитация на підприємство будови нового дому приходского в Струтинї вижнім, почта Долина. Рефлектуючі можуть переглянути плян в канцеляриї уряду приходского. — О. *Иоан Щуровский* гр. к. парох.

Телеґрами.

Прага 8 цьвітня. На зборах палати лїкарскої обі секциї: ческа і нїмецка, вибрали одноголосно предсїдателем професора з нїмецкого університету Петріну, котрий в обох краєвих язиках заявив, що буде берегти строгу рівноправність.

Мадрид 8 цьвітня. В цїлім містї проявив ся великий рух патріотичний. Властителї кораблїв в Барцельонї і Валенциї зажадали, щоби начальство маринарки виставило їм грамоти з призволенем ловити кораблї неприятельскі.

Мадрид 8 цьвітня. З Кадиксу має безпроволочно відплисти 15 военних кораблїв до островів Зеленого пригірка. Для скріпленя залоги на Балеарах виелано кілька баталїонів. Мілїцию на Канарийских островах поставлено на стопі военній.

тепер мусить скінчити ся на добрій воли, бо й нема гроший на то і нема людий, на котрих би можна спустити ся. Перша проба не удала ся. Один високий хіньский достойник, котрий дістав був перед килькома роками від правительства півтора мілїона теалів на роботи в ріці — розпозичив ті гроші на проценти.

Подібні запори знаходять ся в ріках: Ву-сунґ коло Шанґаю, в Гванґ-го і Мін, над котрим лежить старе торговельне місто Фу-чау, а скоро они будуть усунені, — що очевидно не так борзо наступить — рух торговельний на них збільшить ся дуже значно. Якого значіня суть ті ріки, побачимо із слїдуючого.

Обшар краю, що належить до ріки Янґце (Хінці додають ще до сеї назви слово „Кіянґ" що значить „ріка" і кажуть Янґ-це-кіянґ), займає мало що не два мілїони квадратових кільометрів. Спад ріки в долїшній еї части есть дуже малий, вода не рве сильно і длятого ріка для плавби була би дуже догідна. На просторі межи містами Ган-кау а Нанкіном есть ріка пересїчно 2 кільометри широка, але суть місця, де буває і 6 або 8 кільометрів, а в самім устю навіть 16 кільометрів широка, отже добрих дві милї! Лїтом підчас повени вода коло Нанкіну підносить ся на 5 метрів понад звичайний стан а коло Ган-кау навіть на 15 метрів понад той стан, який буває зимою, коли в ріці найменше води. Приплив моря дає ся зимою пізнати в ріці аж на 600 кільометрів далеко від еї устя в гору, значить ся, підчас припливу моря вода в ріці на 600 кільометрів далеко від устя прибуває. Лїтом, коли вода велика, приплив моря слїдно лиш до Нанкіну. Величезна та ріка есть на 1800 кільометрів, аж до І-чанґа сплавна і приступна для пароходів.

Обшар землї, що належить до ріки Гванґго есть майже так само великий як ріки Янґце, але спад еї есть майже пять разів більший як тамтої, а ширина значно менша; при самім устю есть она ледви пів кільометра широка, а на яких 900 кільометрів від устя в гору, найбільша ширина еї в однім місци не доходить навіть до півтора кільометра. Ріка ся в 1852 р. дуже значно змінила своє долїшне русло; перед сим роком було еї устє на полудни від провінциї Шан-тунґ, а тепер есть на яких 350 кільометрів далеко від давного устя в північній части тої провінциї.

Після того, чи пливемо рікою Сі-кіянґ (званою також при устю „Перловою") до Кантону, чи на ріці Мін до Фу-чау або горі ріками — Янґ-це і Пеі-го, враженє, яке робить край і его ростинність буває дуже ріжнородне. Ріки Перлова і Мін впадають до моря на гористім побережу. Гори суть майже зовсїм голі, але иноді від корчів і трави зелені, а коли на них цвитуть азалїї, то і червонаві. Долини тих рік суть урожайні і дуже старанно управлені. В долинї ріки Янґ-це видко насамперед коло берегів широчезні, здавалось би непроходимі очерети повні всїлякого рода дичини, поза ними луки і поля, а всюди як найбуйнїйша ростинність. Підсонє есть тут так тепле, що жниво буває три рази до року. Фасоля, бавовна і збіже дозрівають одно по другім. Вздовж берегів суть всюди гати і хиба вже дуже велика вода, коли на короткий час розливає ся по долинї. Коли лїтом вода в ріці коло міста Ган-кау прибуде на яких 12 до 15 метрів, то величезна струя котить ся великими филями і порива є все за собою, що лиш їй стає на перешкоді. Всюди видко як береги уривають ся стрімко і щезають, а де ще нинї селянин їхав верхом на волї через очерети там завтра пливе вже найбільший янґ-це-кіянґский пароход „Нанкінґ".

Поволи виступають з рівнини що раз більше поодинокі горби і творять відтак цїлі пасма гір, високі на 500 до 1500 метрів, поміж котрими тягнуть ся озера і розтоки Янґ-це-кіянґа. Минувши Чін-кіянґ, недалеко котрого цїсарский канал перетинає Янґ-це, а відтак стару цїсарску столицю Нан-кінґ і мале торговельне місто Ву-гу та й виставочу з посеред ріки ґранїтову скалу „Малу сироту" з живописно положеною на нїй сьвятинею, доїзджаємо до озера По-янґ, доокола котрого лежать повіти, в котрих родить ся найлїпший чай. В містї Кіу-кіянґ, славнім із своїх виробів із срібла, набирає наш корабель 21.000 скринок чаю і трох хіньских мерців, добре запакованих в домовинах. Дальших 40.000 скринок чаю забирають ще того самого дня два другі пароходи, що везуть еї горі рікою до міста Ган-кау, котре тепер взяло в свої руки майже всю торговлю чорним хіньским чаєм, так, що той чай везуть тепер сюди з портових міст на 1.000 кільометрів далеких від Ган-кау і аж тут забирають его по найбільшій части російскі кораблї, що везуть его дальше до Одеси або до Тіен-ціну. Тут (а так само і в Фу-чеу) суть великі російскі фабрики, що виробляють з т. зв. кірпічний чай (чай в цеголках), котрий розходить ся в Сибіри і других провінциях російскої Азиї. Цеголки чаю роблять тут в той спосіб, що забирають відпадки чаю зі всїляких складів, передовсїм корінцї, обчищують їх з болота і землї відтак розмелюють на грубо в окремих до того млинах, відтак на широких полотнах парять в парі над кипячою водою і вкладають до деревляних форм, в котрих прасують чай гідравлїчними прасами на цеголки 2 центиметри грубі а 20 центиметрів довгі і широкі. Із старшого листя чаївника роблять лїпшу сорту цеголкового чаю.

Також Анґлїя і Америка купують тут богато чаю, але вже не тілько що Росия, бо Америка спроваджує свій чай по найбільшій части з Япану, а Анґлїя вивозить по найбільшій части індийский і цейльоньский чай. Скринки чаю бувають так великі, що їх як-раз один чоловік може вигідно двигнути і нести на плечах. Цікавий то вид і не аби який крик при тім, коли Хінцї зі скринками чаю на плечах ідуть один за другим рядом, котрому кінця не видко на корабель а рівночасно з другого боку, від води обступлять корабель дві або три джунки, з котрих кожда хоче мати як найлїпше місце. Одні верещать до других з такою злостию, як би хотїли одні других пожерти.

Переписка зі всіми і для всіх.

А. Л. В.: За ласкаву інформацию дякуємо сердечно. Відповідь на перше питане знайдете в найблизших „Добрих радах“ під заголовком: „Переписка господарска“, позаяк тут і місця не маємо і мусимо ще пошукати за кількома адресами, потрібними для Вас. З Ваших льосів не витягнений доси анї один анї в премієвім тягненю, анї в амортизациї. — **М. Кл. в Жид.**: Анї один льос не витягнений. А щасте було вже досить близько, лиш оминуло! Льос серія 2021, але нумер 95 виграв 1000 зр. Найлїпший доказ, що на слїпе щасте не добре спускати ся, бо оно найчастїйше оминає, а в чоловіцї викликує лиш жаль і невдоволене. — **Д. Г. в С**: На Ваше питане не так легко відповісти, як би то здавало ся. Недужого треба видїти, докладно єго оглянути, випитати, де болить, як, коли і т. д. а передовсїм треба бути фаховим лїкарем і мати велику практику, щоби можна на хоробі добре пізнати ся. З Вашого опису знаємо лиш тілько, що Вашу жінку болять ноги в кістках і що лїкар сконстатував у неї малокровність і неправильне круженє крови, та що біль буває частїйший лїтом як в зимі. З того всего можемо лиш то здогадувати ся, що причина недуги єсть не одна, але кілька, а відповідне до того мусить бути і лїченє. Ви би найлїпше зробили, як би з женою приїхали до Львова і удали ся по раду на клїнїку, а поки що нехай Ваша жена уважає передовсїм на то, щоби добре відживляти ся: їсти переважно молоко, яйцї, телятину, а уникати всїх тяжких і товстих страв; купати ся бодай раз на тиждень в теплій (не за горячій) водї; не носити тїсної обуви і не уживати підвязок, а ноги, почавши від самої стопи аж по бедра, булоби добре масувати, але до того треба би другої жінки, котра би то уміла робити. А що такої, трудно Вам буде знайти, то може то зробити котра небудь бодай таким способом: Насамперед розмастити цїлу стопу білою вазелїною, і злєгка потискаючи, потягати рукою з гори в долину і на відворот; відтак, обнявши ногу обома руками, потискати так само впоперек, наконець знову вздовж, але вже троха сильнїйше. Дальше робити так само від кісток аж по колїна і висше притискаючи, під конець сильнїйше так, щоби кров з жил механїчним способом витискати з долини в гору і на відворот. Цїле масоване повинно відбувати ся легко, більше мняти тїло а не тиснути. Масувати треба раз що дня якої пів години вечером перед спанем. Нагнітки треба насамперед відмочити і найлїпше осторожно часто зрізувати але осторожно. На то не треба дивити ся, що хтсьо там хоч би й в родинї на таку а таку слабість помер; один може померти, а другий буде жити. Про пухлину иншим разом. — **Колод в Заб.**: 1) Віск земний добувають головно в Бориславі, Волянцї і Трускавци а відтак і в Дзвинячи коло Богородчан. Але не думайте, що то такий віск, як пчільний і що з него можна відразу сьвічки робити. Віск земний то єсть, що так примірем скажемо, нїби затвердла нафта. З него виробляють церисину і парафіну а з тих аж роблять сьвічки, розуміє ся відповідними до того машинами. Сьвічки такі робить в Дрогобичи фабрика Ґартенберґа. Яка єсть тепер цїна воску земного, не знаємо; але ще до 1893 р. платило ся по звиш 30 зр. за сотнар сирого воску. — 2) Ноти до сьпіву може випозичати котра небудь книгарня; але то би Вам не виплатило ся; лїпше купити собі то, що потреба. Ви-ж преці не потребуєте таке множество нот, щоби для Вас було дешевше випозичати як купувати. — 3) Такого торговельника насїнєм у Львові не знаємо. Єсть якийсь Андрій Помян Маковецкий, властитель реальности. — 4) Шовківників можете дістати у Евгенія Якубовича учителя при карнім заведеню в Станїславові. Прочитайте собі о тім в послїдних „Добрих радах“. — **М. Х.**: З опису Вашої недуги здогадуємо ся, що то єсть т. зв. лїшай міхурковий або герпес, котрий ось так проявляє ся на тїлї: Малі безбарвні прищики, мов міхурцї з водою показують ся на лици (дуже часто на губах) на руках зверха або на ногах, дуже часто в самім поясї; они показують ся поодиноко або купками, по кількох днях присихають і творять жовтавий або брунатно жовтавий струп, котрий по якімсь часї відпадає а по нїм лишає ся червонава пляма, котра остаточно щезає. Ті міхурцї прокидають ся иногдї на грудех і на животї і звичайно лиш на однїй половинї тїла. Коли ті прищики виступають в більшій масї, то звичайно появляє ся і горячка. Коли кидають ся в поясї, то в боках межи ребрами дістає ся нервового болю, голова болить і приходить загальне ослабленє. Відтак показують ся червоні плямки, а на них виступають міхурцї. Сей лїшай зве ся *поясовим* або „зостер“ і тревaє три або чотири недїлї. Яка причина сеї недуги — доси не знає ся, отже і нема способу, щоби єї зовсїм вилїчити. Найлїпше ще засипати прищики пудром і обложити ватою. Впрочім недуга не єсть небезпечна і можна жити з нею до глубокої старости. Дуже важна річ, щоби добре живити ся. Впрочім зарадьте ся лїкарів у Львові, бо ми преці не можемо анї сказати, щоби то була дїйстно та сама недуга, котрої опис ми на здогад подали, анї не можемо Вам зовсїм добру дати раду. — **Красногорский**: Треба все читати, а тогди буде ся і богато знати. Як би Ви були читали фейлетони про Хіну, то були би там і знайшли пояснене слова: „февдали“. А февдали, чи они в Хінї чи Европі, то все февдали. Нинї називаємо февдалами тих, що суть наслїдниками давних февдалів, хоч по правдї они вже перестали бути февдалами. На дальші поясненя не маємо на тепер місця. — **І. Гп. П.**: Молодцеви, що має 22 лїт, а скінчив трету клясу шкіл народних, вже запізно до висшої науки в ґімназиї. Навіть і шкода було би часу, бо в найлїпшім случаю такий молодець через висшу науку дійшов би до того, що в 34 роцї житя дістав би може яку малу, та ще й безплатну посаду, підчас коли др_гі в тім вінї суть вже собі господарями і доробляють ся маєтків. Висшої науки можна собі придбати нинї і з книжок та з ґазет, а на житє треба завчасу заробляти, щоби було з чого на старість жити. Длятого лїпше брати ся до якогось практичного фаху, до господарства. (Дальші відповіди пізнїйше).

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора *Кирила Кахникевича*, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

Заким ще доплившемо до Ган-коу, видимо ще по правім боцї ріки Ші-гуі-яо, куди привозять зелїзну руду з Тієг-шау короткою зелїзницею, а звідси везуть відтак дальше кораблями до гут в містї Ган-янґ. Недалеко звідси знаходить ся також добрий вуґоль камінний, але єго поки що ще не уживають. Словом сказавши цїла сторона над рікою Янґ-це криє так великі богатства в собі, що не дивота коли всї народи старають ся одні навперідь других роздобути тут свою пайку і хотїли би тут завести свої кольонії.

Не так вже принадною — каже Францїюс — показуєсь устє ріки Псї-го і рівнина над нею, а ми ще й приїхали туди в пору, коли весна ледви що почала наставати. Як ті величезні форти при в'їздї до ріки коло Таку, так і все по обох боках ріки, як далеко сягнути оком, складає ся з жовтої глини. Нїгде не видко анї дерева, анї якогось корча, анї каміня, а під ту пору не було ще анї одного стебла травички. Нїчого лиш безконечна рівнина, з котрої вистає лиш богато глиняних лїпянок, а ще більше то великих то малих якихсь куп глини, що виглядають як би розкинені по полях могили. Сумнїйшого образу трудно собі й погадати, як рівнина межи Таку а Тієн-ціном в зимі, і лиш синя одїж дорослих Хінцїв і червона у дїтий робить якусь зміну в сїй одностайности. В кілька недїль опісля, правда, все змінило ся і не на однім місци зеленїла ся вже трава або засїви на полях, але все-таки було тут видко бідноту. Бо й треба знати, що тут підсонє острійше, так, що на рiцї стоїть лїд через кілька місяцїв і она аж з початком марта стає сплавна, що для торговлї Тієн-ціну єсть дуже некористно.

Але треба вже сказати дещо і про само населенє. Де небудь я в Хінї вийшов на беріг, все одно чи то було в подальших заливах, чи у великих або й малих містах торговельних, мене з першу завсїгди дивували ті великі маси людий, які стрічав. Майже всї убрані бідно і брудно, всї в однаковім синім одїню і в однакових шапках та на перший погляд так подібні до себе, що аж по якімсь часї можна їх розріжнити. Лиця у них зовсїм не такі погані, як то звичайно думають, бо всї Хінцї мають такі дїйстно красні чорні очи та й стать у них в многих сторонах хороша, але їм майже завсїгди не стає того всего, що робить чоловіка притягаючим і повабним. Сумний вид представляють женщини коли ідуть, бо у них ноги калїки і они ходять як би не своїми, як би на хідках. Малі дїти бувають хорошенькі а були би ще більше, як би були чистїйші. Звичайні люди виглядають на вдоволених, суть дружливі і люблять дуже жартувати. Урядники і учені споглядають на нас крізь свої великі очицї в роговій оправі досить згорда. Маючі купцї по великих містах, особливо в Шанґаю, бувають отилі, а лице без заросту буває так товсте що аж їм обвисає, а всеж-таки купець такий, убраний в шовкове одїнє, коли їде в своїй каритї з візником і льокаєм на кізлї, убраними в хороше одїнє, міг би показати ся хоч би й на якій парадї в европейскім містї. Позаяк чужинцї мало показують ся в Хінї, то там на них дивлять ся так само, як би у нас на Хінцїв. Але влїзливих дуже мало, хоч на селї люди люблять бодай посмотрити одїж „червоного чорта“, як то декуди білих людий називають.

Хінцї можуть аж тогди подобати ся, коли придивити ся їх пильности і тому, як то они уміють малим вдоволити ся. Кілька жмень рижу, кілька скальок або кусничок риби і свинини, досить для Хінця, щоби він поживив ся. А працюють в кождій порі, доки аж не помучать ся; аж тогди лягають спати все одно чи то в день чи в ночи. У Хінцїв нема недїлї, так, як у нас та й нема також в роботї подїлу часу на день і ніч; ремісники працюють аж позапівніч, а селяни встають до роботи, заким ще розвиднить ся.

(Дальше буде).

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

ІНСЕРАТИ.

Tysiące rodzin

piją

z upodobaniem

co dzień

Kathreinera Kneippowską kawę słodową

Wolna od składników kawy zwyczajnej zdrowiu szkodliwych Kathreinera Kneippowska kawa słodowa jest jedyną, która posiada jej zapach i ulubiony smak. Podniecając apetyt i będąc łatwo strawną, Kathreinera Kneippowska kawa słodowa okazała się już zarazem przed laty korzystną dla dorosłych i dla dzieci. Wyborna jako dodatek do kawy ziarnistej i bardzo polecenia godna w miejsce tejże. Ze względu na zdrowie i oszczędność prawdziwy Kathreiner powinienby się znajdować w każdym domu.

Ostrzeżenie przed lichemi naśladownictwami.

ПОРТРЕТ Є. Сьвят.

ПАПИ ЛЬВА XIII.

виконаний після ориґіналу Геніюша, находячого ся в Ватиканьскій ґалериї

в кільканайцяти красках

(величина 38/51 цнтм.)

Цїна знижена 60 кр. (давнїйше 3 зр.)

в красних рамах 3 зр. в. а. разом з опакованєм

Замовленя принимає: Аґенция дневників Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера